

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КОМПАНІЇВСЬКИЙ ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ»
ВІДДІЛ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ, СПОРТУ ТА ТУРИЗМУ
КОМПАНІЇВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «ЦЕНТР МОНІТОРИНГУ ТА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ КОМПАНІЇВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ
ОБЛАСТІ»

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради
Комунального закладу
«Компаніївський центр
дитячої та юнацької
творчості»

29 серпня 2025 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора
Комунального закладу
«Компаніївський центр
дитячої та юнацької
творчості»

01 вересня 2025 № 51

АДАПТОВАНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
гурток «Умілі руки»

Укладач:

Резніченко Юлія Сергіївна – керівник гуртка «Умілі руки» Комунального закладу «Компаніївський центр дитячої та юнацької творчості»

Рецензенти:

Іванець О.В. – директор Комунального закладу «Компаніївський центр дитячої та юнацької творчості»

Сагач Н.В. – методист Комунального закладу «Компаніївський центр дитячої та юнацької творчості»

(початковий, основний та вищий рівень, 5 р.н. 216 год./рік, 6 год./тижд.)

Програму адаптовано на основі навчальної програми «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Декоративно-ужиткове мистецтво»» (Початковий, основний та вищий рівні, 5 років навчання «Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти» (лист ІМЗО від 27.12.2019 № 22.1/12-Г-1223

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму адаптовано на основі навчальної програми «Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку «Декоративно-ужиткове мистецтво»» (Початковий, основний та вищий рівні, 5 років навчання «Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти» (лист ІМЗО від 27.12.2019 № 22.1/12-Г-1223); витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти науково-методичної ради з питань освіти МОН України від 23.12.2019 № 4)), до якої внесені зміни з урахуванням особливостей освітнього закладу, віку та рівня підготовки вихованців. В адаптованій навчальній програмі розділ «Анімалістика» замінено на розділ «Апсайклінг. Творча переробка вторинних матеріалів». Кількість навчальних годин змінено з 144 годин на рік на 216 годин на рік. Внесені зміни не впливають на загальний зміст навчальної програми. Незмінними залишилися мета, завдання і прогнозований результат освітньої діяльності.

Значне місце у формуванні особистості дитини займає декоративно-ужиткове мистецтво, здатне розвивати почуття прекрасного, формувати високі естетичні смаки, вміння розуміти та оцінювати твори мистецтва, пам'ятки архітектури, красу й багатство природи.

Створення навчальної програми «Декоративно-ужиткове мистецтво» обумовлено необхідністю вдосконалення концептуальних підходів до художньо-естетичного виховання дітей і учнівської молоді засобами декоративно-ужиткового мистецтва, акумуляції сучасних технологій, методів, форм, засобів освітньої діяльності та їх упровадження в освітню діяльність гуртків, секцій, клубів та творчих об'єднань закладів позашкільної освіти.

Навчальна програма реалізується у гуртку, студії, творчому об'єднанні, клубі закладів позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку та спрямована на вихованців віком від 6 до 13 років.

Метою навчальної програми є формування ключових компетентностей особистості засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Основними завданнями програми є формування таких компетентностей:

пізнавальної, яка передбачає оволодіння поняттями, знаннями з декоративно-ужиткового мистецтва; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля; *практичної*, яка орієнтована на формування художніх вмінь та навичок. Створення художніх виробів, творів засобами графіки, живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва, архітектури тощо. Опанування навичками роботи в різних техніках декоративно-ужиткового мистецтва з різними інструментами та матеріалами. Розвиток уміння змістовно організовувати дозвілля засобами художньої творчості; *творчої*, яка передбачає набуття досвіду власної творчої діяльності з художньої творчості, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу. Розвиток художніх, творчих здібностей, системного, просторового і логічного мислення, творчої уяви, фантазії, формування стійкого інтересу до художньої творчості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні; *соціальної*, яка передбачає розвиток трудової і естетичної культури, досягнення високого рівня освіченості і вихованості. Емоційний,

фізичний та інтелектуальний розвиток. Формування кращих особистісних рис (відповідальність, чесність, працелюбство, самостійність тощо), ціннісного ставлення до себе та інших, до традицій українського народу, вміння працювати в колективі. Розвиток здатності до професійного самовизначення, творчого самовизначення, творчого становлення. Формування громадянської поведінки, патріотизму, любові до України.

Навчальна програма передбачає 5 років навчання: початковий рівень – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень; основний рівень – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень; вищий рівень – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень.

Основною формою організації і здійснення освітнього процесу є групові та індивідуальні заняття, які проводяться з використанням інноваційних методик, таких, як взаємо навчання вихованців, творчого заліку, творчого звіту, виставок, конкурсів, екскурсій, імпрровізацій тощо.

Методами опрацювання навчального матеріалу є: словесні, наочні, пояснювально-ілюстративні, репродуктивні.

Загальними принципами організації освітнього процесу є: синтез інтелектуальної і практичної діяльності; індивідуальний підхід; педагогіка партнерства; суб'єкт-суб'єктна взаємодія; виховання на цінностях; моніторинг.

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, результативність участі в конкурсах, виставках, фестивалях.

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану вказано орієнтовно. За необхідності, в установленому порядку, керівник гуртка може внести зміни до кількості годин у межах кожного року навчання. Враховуючи інтереси вихованців, їх кількість у групі, стан матеріально-технічного забезпечення, керівник гуртка може змінювати кількість теоретичних і практичних занять (залежно від того, як швидко та якісно вихованці набувають практичних навичок), враховуючи обсяг часу, що передбачений типовими навчальними планами.

Початковий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	—	3
2.	Паперопластика	3	12	15
3.	Основи кольорознавства і композиції	3	30	33
4.	Декоративний розпис	3	18	21
5.	Природний матеріал	3	18	21
6.	Новорічні прикраси	3	18	21
7.	Скульптура	3	33	36
8.	Апсайклінг. Творча переробка вторинних матеріалів	3	27	30
9.	Тематичні поробки до календарнообрядових свят	3	15	18

10.	Свята, конкурси, виставки	3	12	15
11.	Підсумок	3	-	3
Разом:		33	183	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. План роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Правила безпеки життєдіяльності. Організація робочого місця. Поняття мистецтва. *Практична частина.* Екскурсія на природу.

2. Паперопластика (15 год.)

Теоретична частина. Поняття паперопластики. Види паперопластики. Механічна обробка та трансформація паперу: складання, скручування, згинання, вирізування, прорізування, гофрування, склеювання.

Поняття аплікації, її різновиди, типології.

Рухома іграшка.

Практична частина. Дослідження властивостей паперу: складання, скручування, згинання, вирізування, прорізування, гофрування, склеювання.

Виготовлення аплікацій: «Осінь», «Звірі», «Рослини».

Виготовлення простих рухомих іграшок: «Совуня», «Кицяня». Виготовлення об'ємних іграшок: «Ангел», «Машинка».

Розроблення привітальних листівок (за власним задумом). Творча робота на вільну тему. Конкурс серед вихованців: «Будинок нашої мрії» (площинна аплікація).

3. Основи кольорознавства і композиції (33 год.)

Теоретична частина. Колір, кольорознавство. Властивості кольорів, ахроматичні і хроматичні кольори, спектральні кольори, теплі та холодні кольори; змішування кольорів.

Поняття композиції.

Колір та композиція в декоративно-ужитковому мистецтві України.

Практична частина. Онлайн екскурсія в історичний/краснознавчий музей (експозиція Трипільської культури).

Створення композиції (за власним задумом), пласкої - «Коло» (геометрична); «Руш» (динамічної); «Радість» (емоційної).

Вправи для закріплення основних правил кольорознавства: «Веселка», «Кольори сезонів року», «Моя емоція», «Глечик».

4. Декоративний розпис (21 год.)

Теоретична частина. Поняття стилізації. Декоративні розписи України. Самчиківський розпис. Крапковий розпис. Настінний хатній розпис регіонів України. Сміслові ознаки народного розпису. Мотиви розпису. Орнамент.

Практична частина. Оздоблення виробів (таріль, рушник тощо): «Тарілочка», «Рушничок» (самчиківський розпис), «Смайлик», «Лісове життя» (крапковий розпис).

5. Новорічні прикраси (21 год.)

Теоретична частина. Різдвяно-новорічні свята в Україні та за кордоном.

Практична частина. Виготовлення листівок, ялинкових прикрас, подарунків, загальне декорування приміщення.

6. Робота з природним матеріалом (21 год.)

Теоретична частина. Види природного матеріалу. Прийоми збирання та зберігання природного матеріалу. Декоративні техніки при роботі з природним матеріалом.

Практична частина. Виготовлення виробів з природним матеріалом.

Скульптура (36 год.)

Теоретична частина. Історія скульптури. Види матеріалів та інструментів для створення скульптур. Поняття пластичних матеріалів. Прийоми та техніка ліплення з пластиліну, глини, пап'є-маше.

Практична частина. Ліплення малих скульптурних форм: «Левенятко», «Паровозик», «Рослинка», «Пейзаж» (пластилін), «Ботанічна скульптура», «Морські пригоди», «Улюблений герой» (самозастигаюча глина); «Вулкан» (пап'є-маше).

Перегляд фільму «100 скульптур сучасності»,

7. Апсайклінг. Творча переробка вторинних матеріалів (30 год.)

Теоретична частина. Поняття «апсайклінг». Значення апсайклінгу для екології. Види матеріалів які підходять для апсайклінгу. Прийоми та техніки творчої переробки вторинних матеріалів (апсайклінгу).

Практична частина. Виготовлення виробів : з картону та паперу, пластику(пляшки, кришечки). Поєднання природніх матеріалів з апсайклінгом.

8. Тематичні поробки до календарно-обрядових свят (18 год.)

Теоретична частина. Історія календарно-обрядових свят.

Практична частина. Виготовлення вітальних листівок, прикрас, подарунків, декорування приміщення.

9. Свята, конкурси, вистави (15 год.)

Теоретична частина. Календарний план організаційно-масових заходів.

Практична частина. Підготовка та участь в конкурсах та виставках різного організаційного рівня, організація та проведення тематичних свят.

10. Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- поняття та види паперопластики, поняття аплікації;
- основи кольоровознавства та композиції;
- симчаківський та крапковий декоративний розпис;
- прийоми збирання, зберігання та можливості праці з природним матеріалом;
- поняття скульптури;
- поняття апсайклінгу.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- обробляти та трансформувати папір: складати, скручувати, згинати, вирізувати, прорізувати, гофрувати, склеювати тощо;

- розділяти кольори на ахроматичні і хроматичні, спектральні кольори, теплі та холодні кольори; вміти змішувати кольори;
- користуватися правилами композиції;
- знати базові елементи Самчиківського та крапкового розпису, відтворювати їх в оздоблені предметів побуту;
- збирати, зберігати та працювати з природними матеріалами;
- створювати нескладні об'ємні скульптурні композиції.

Вихованці мають набути досвід:

- виготовлення рухомих та об'ємних іграшок;
- створення аплікації із паперу;
- створення основних елементів самчиківського розпису;
- створення основних елементів крапкового розпису;
- збирання та зберігання природного матеріалу;
- створення об'єму із пластичних мас.

Початковий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Паперопластика	3	18	21
3.	Основи кольорознавства і композиції	3	18	21
4.	Декоративний розпис	6	24	30
5.	Природний матеріал. Терра	3	12	15
6.	Скульптура	3	27	30
7.	Ізонитка	-	6	6
8.	Аплікація з фетру	-	12	12
9.	Живопис	-	30	30
10.	Тематичні поробки до календарнообрядових свят	3	12	15
11.	Новорічні прикраси	3	12	15
12.	Свята, конкурси, виставки	3	12	15
13.	Підсумок	3	-	3
Разом:		33	183	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. План роботи гуртка на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Правила безпеки на заняттях. Організація робочого місця.

Практична частина. Оглядова екскурсія «Майстри декоративноужиткового мистецтва України».

2. Паперопластика (21 год.)

Теоретична частина. Поняття та види паперопластики.

Скрапбукінг: історія та його види; матеріали, інструменти.

Квілінг: історія, види та основні форми (повні, порожні, компактні); матеріали, інструменти.

Проектування і моделювання в архітектурі, інтер'єрі.

Практична частина. Виготовлення композицій: «Я і Літо», «Мамина радість», «У світі рослин». «Дерево», «Птах» (паперопластика); «Сова» (об'ємний квілінг); «Будиночок» (об'ємна іграшка).

Створення колективної творчої композиції «Люби свій Край» (скрапбукінг, квілінг).

3. Основи кольорознавства і композиції (21 год.)

Теоретична частина. Колір, кольорознавство. Особливості сприймання кольору. «Наочний відео-курс». Правило «Золотого перетину». Вплив кольору на сприймання зображення. Таблиця змішування кольорів.

Практична частина. Виготовлення композицій «Кольорові кулі», «Натюрморт». Вправи для закріплення основних правил кольорознавства «Пори року», «Плямки».

4. Декоративний розпис (30 год.)

Теоретична частина. Самчиківський розпис. Слобожанський розпис.

Крапковий розпис. Мотиви розпису. Сміслові ознаки народного розпису.

Поняття стилізації. Орнамент. Настінний хатній розпис різних регіонів України.

Практична частина. Оздоблення виробів (таріль, рушник, тощо): «Квіти», «Півник» (самчиківський розпис); «Чарівна рослинка» (слобожанський розпис); «Моя мандала», «Сонечко» (крапковий розпис). Екскурсія фолк-студія «Правиця».

5. Природний матеріал. Терра (15 год.)

Теоретична частина. Види природного матеріалу. Прийоми збирання та зберігання природного матеріалу. Декоративні техніки роботи. Техніка Терра.

Практична частина. Екскурсія в ліс. Збирання природного матеріалу. Обробка та зберігання різними методами матеріалу. Творчі роботи з природного матеріалу (за власним задумом).

6. Скульптура (30 год.)

Теоретична частина. Поняття об'ємної форми, передача об'єму на площині. Скульптура: суть поняття, різновиди, техніки виконання, матеріали. Поняття пластичних матеріалів (пластилін, глина, пап'є-маше), особливості роботи з ними. Рельєф. Барельєф.

Практична частина. Ліплення композицій: «Казкові гриби», «Море», «Вільна тема» (пластилін, створення барельєфу); «Ботанічна скульптура», «Вільна тема» (самозастигаюча глина); «Вазочка» (пап'є маше). Екскурсія «Скульптурний парк сучасності».

7. Ізонитка (6 год.)

Теоретична частина. Ізонитка: суть поняття, історія, техніки ізонитки. Митці що працюють в техніці ізонитки.

Практична частина. Виконання композицій «Птахи», «Серця» (монохромна техніка).

8. Аплікація з фетру (12 год.)

Теоретична частина. Поняття аплікації. Фетр та його різновиди. Технологія виготовлення аплікації з фетру. *Практична частина.* Виготовлення аплікації з фетру «Чарівні звірі».

9. Живопис (30 год.)

Теоретична частина. Живопис його суть, специфіка, види.

Графіка та її різновиди: станкова, прикладна (книжкова та газетножурнальна), плакатна, промислова, архітектурна.

Практична частина. Екскурсія до Національного художнього музею України. Виконання малюнку в техніці декоративного живопису «Пейзаж».

10. Тематичні поробки до календарно-обрядових свят (15 год.) *Теоретична частина.* Історія календарно-обрядових свят.

Практична частина. Виготовлення вітальних листівок, прикрас, подарунків, декорування приміщення до свят.

11. Новорічні прикраси (15 год.)

Теоретична частина. Різдвяно-новорічні свята в Україні та Європі.

Практична частина. Виготовлення листівок, ялинкових прикрас, подарунків, загальне декорування приміщення.

12. Свята, конкурси, вистави (15 год.)

Теоретична частина. Календарний план організаційно-масових заходів.

Практична частина. Підготовка та участь в конкурсах та виставках різного організаційного рівня, організація та проведення тематичних свят.

13. Підсумок (3 год.)

Теоретична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- поняття та види паперопластики, поняття аплікації;
- поняття скрапбукінг;
- поняття квілінг;
- поняття ізонитки;
- правило «Золотого перетину»;
- вплив кольору на сприйняття зображення;
- таблицю змішування кольорів.
- основи кольоровознавства та композиції;
- техніку самчиківського; слобожанського; крапкового розписів;
- поняття стилізації, орнаменту, смислових ознак народного розпису;
- прийоми збирання, зберігання та оброблення природнього матеріалу;
- поняття скульптури, анімалістичного мистецтва;
- техніку ізонитка;
- технологію аплікації з фетру;
- виразальні засоби графіки та живопису.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- правило «Золотого перетину»;
- таблицею змішування кольорів;
- правилами композиції;
- базові елементи самчиківського, слобожанського, крапкового розпису;
- збирати, зберігати та обробляти природний матеріал;
- працювати з об'ємом, створювати нескладні скульптурні роботи;
- створювати аплікації з фетру;
- малювати пейзаж.

Вихованці мають набутися досвід:

- створення композицій у техніці скрапбукінг; у техніці квілінг;
- створення об'ємних аплікації із паперу;
- створення складних елементів самчиківського розпису;
- створення складних елементів крапкового розпису;
- створення простих елементів слобожанського розпису;
- збирання, зберігання та оброблення дрібного природного матеріалу;
- створення складного об'єму із пластичних мас;
- створення композицій у техніці ізонитка.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ з/п	Найменування обладнання	Кількість/штук
1	Мольберти	15
2	Етюдники	15
3	Шафи для збереження матеріалів та дитячих робіт	2
4	Столи	15
5	Стільці	15
6	Дидактичний матеріал	10
7	Папір креслярській А 3	15
8	Ножиці	15
9	Дизайнерський картон	15
10	Оздоблювальний матеріал (гудзик, стрічка, стрази)	45
11	Клей ПВА Д-3	2 літра
12	Набір кольорового паперу	15
13	Набір білого картону	15
14	Олівець креслярський	100
15	Пензлі	300
16	Набір гуашевих фарб	75
17	Набір акрилових фарб	75
18	Фломастери	30
19	Паперові тарілки	30
20	Набір стеків для крапкового розпису	15

21	Пластилін	15
22	Самозастигаюча глина Дас 1кг	30
23	Лак акриловий	5 літрів
24	Контури універсальні	50
25	Чіпборди тематичні	300
26	Писачки	15
27	Фарби для писанкарства	16
28	Нитки кольорові	2000метрів
29	Фетр А4	400
30	Фоаміран А 4	300
31	Набір декоративних сухоцвітів	45
32	Набір декоративних мушель морських	45
33	Набір квілінгу	45
34	Заготовки МДФ	300
35	Заготовки пластикові	300
36	Дизайнерський картон А1	45
37	Рідкі перли	60
38	Набори вітражних фарб	30
39	Набор емалі	30
40	Пінопластові заготовки	300

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: Навч. Посібник. / Є. А. Антонович , Захарчук – Чугай, М. Станкевич. Л. Світ, 1993. – 272 с. – ISBN 5-11-000863-9.
2. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у навчальних закладах. / Н. Горошко. – Х.: Ранок, 2007. – 224 с. – ISBN: 978-966-672-196-2.
3. Крутенко Н.Г. Розповіді про кераміку / Н. Крутенко. – Київ: Либідь, 2002. – 252 с. – ISBN 966-06-0240-5.
4. Ллимос А.О. Пластлин. Чудесные поделки. / А Ллинос. – Х.: Книжный клуб «Семейногодосуга», 2006. – 32 с. – ISBN: 966-343-391-4.
5. Пометун О. І. Методика викладання образотворчого мистецтва в школі. / О. Пометун. – К.: Генеза, 2003. – 328 с.
6. Романець Т.А. Стародавні витоки мистецтва української народної кераміки: Навч. Посібник для вузів / Т. Романець. – Київ : Просвіта, 1996. – 207 с. ISBN 966-7115-10-0.
7. Фесенко Л.В. Образотворче (візуальне) мистецтво. / Л. Фесенко. – Харків:

Ранок, Веста, 2004. – 382 с. – ISBN 966-341-423-8.

8. Федій Н. М. Програма гуртка «Прикрась свій дім». – Методичні рекомендації щодо організації змісту навчально-виховного процесу в закладах освіти Київщини в 2003 – 2004 н. р. / Н. Федій. – Б.Ц.: КОІПОПК, 2003. – с. 360-369.